

Ons onderwerp heeft van doen met de verhouding van christelijk geloof en wetenschappelijk exegetisch weten.

Toen K. Jaspers het verschil tussen geloven en weten wilde uiteenzetten verwees hij naar Bruno en Galilei: „Glauben ist unterschieden vom Wissen. Giordano Bruno glaubte und Galilei wusste. Äusserlich waren beide in der gleichen Lage. Ein Inquisitionsgericht verlangte unter Drohung des Todes den Widerruf. Bruno war zum Widerruf mancher, aber nicht der für ihn entscheidenden Sätze bereit; er starb den Märtyrertod. Galilei widerrief die Lehre von der Drehung der Erde um die Sonne, und man erfand die treffende Anekdote von seinem nachher gesprochenen Wort: und sie bewegt sich doch. Das ist der Unterschied: Wahrheit, die durch Widerruf leidet, und Wahrheit, deren Widerruf sie nicht antastet. Beide taten etwas dem Sinne der von ihnen vertretenen Wahrheit Angemessenes”¹.

Jaspers spreekt hier over het filosofisch geloof. Het worde aan de filosofen overgelaten te beoordelen, of hij het geloof van de heiligen uit de geschiedenis van de wijsbegeerte, het geloof van Socrates, Boethius (?) en Bruno op de juiste wijze afgrenst van het weten der klassieke natuurwetenschap. In elk geval is de verwijzing naar Bruno en Galilei niet afdoende voor de kwestie van christelijk geloven en exegetisch weten.

Dat is evident als Jaspers spreekt over de waarheid van Bruno: „Wahrheit, aus der ich lebe, ist nur dadurch, dass ich mit ihr identisch werde”². Over de waarheid waar het christelijk geloof in rust, moet meer genuanceerd worden gesproken. Zij is de waarheid van God in Christus, die „ons eerst heeft liefgehad”, 1 Joh. 4, 19. Weliswaar hebben wij aan deze waarheid slechts een band door haar te geloven, d.w.z. door te geloven dat zij, hoewel *extra nos, pro nobis* is. Daarom kunnen wij haar ook niet straffeloos verloochenen; we zouden dan nl. het *pro nobis* verloochenen en onszelf aantasten. Maar deze waarheid wordt door verloochening niet aan-

¹ K. Jaspers, *Der philosophische Glaube*. Zürich, Artemis-Verlag 1948, 9 v.

² idem, 10.